

Тимофєєв Ю. П., кандидат психологічних наук, магістр права, начальник НДЛ (правового забезпечення військ (сил)) кафедри правового забезпечення НУОУ імені Івана Черняхівського (м. Київ)
Бейкун А. Л., кандидат юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник НДЛ (правового забезпечення військ (сил)) кафедри правового забезпечення НУОУ імені Івана Черняхівського (м. Київ)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ ТА ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ОСІБ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У статті розглядаються питання психологічно-правового забезпечення кадрової політики в системі Збройних Сил України. Досліджується (як з практично-прикладної точки зору, так і науково-дослідницької) нормативна урегульованість психологічного вивчення та супроводження осіб, які висуваються на заміщення керівних та інших посад з відповідним обсягом компетенції в системі Міністерства оборони України. Аргументується необхідність введення у правове поле специфічного термінологічного апарату відповідно до потреб правової конструкції, що запроваджується у зв'язку з доцільністю проведення певних психологічних процедур з визначеною категорією осіб.

Ключові слова: психологічне вивчення, психологічно-правове забезпечення, кадрова політика, Збройні Сили України, термінологічний апарат, методики психологічного вивчення, психологічно-правові терміни.

В статті рассматриваются вопросы психолого-правового обеспечения кадровой политики в системе Вооруженных Сил Украины. Исследуются (как с практически-прикладной точки зрения, так и научно-исследовательской) нормативное урегулирование психологического изучения и сопровождения лиц, выдвигающихся на замещение руководящих и иных должностей с соответствующим объемом компетенции в системе Министерства обороны Украины. Аргументируется необходимость введения в правовое поле специфического терминологического аппарата в соответствии с потребностями правовой конструкции, которая внедряется в связи с необходимостью проведения определенных психологических процедур с отдельной категорией лиц.

Ключевые слова: психологическое изучение, психолого-правовое обеспечение, кадровая политика, Вооруженные Силы Украины, терминологический аппарат, методики психологического изучения, психолого-правовые термины.

Постановка проблеми. Існуючий досвід прийняття відповідних нормативних документів та методик з питань психологічно-правового забезпечення кадрової політики іншими міністерствами та відомствами, що уповноважені на виконання функцій держави, не може бути компільований та пристосований до потреб Міністерства оборони України. Психологічно-правове забезпечення кадрової політики в системі Збройних Сил повинно йти власним шляхом, з врахуванням специфіки функціонування структурних підрозділів Міністерства оборони України. Поряд з необхідністю впровадження правової конструкції психологічного забезпечення кадрової політики, постає і питання доцільності введення у правове поле специфічного термінологічного апарату.

Метою статті є здійснення правового аналізу стану психологічного вивчення та супроводження осіб, які висуваються на заміщення керівних та інших посад з відповідним обсягом компетенції в системі Міністерства оборони України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При здійсненні дослідження

заявленого кола питань авторами були опрацьовані теоретичні надбання та практично-прикладні методики відомих фахівців у галузі загальної та військової психології: В. А. Барабанщикова, Э. Берна, В. А. Бодрова, Л. Ф. Бурлачука, В. І. Воронової, В. М. Дружиніна, Є. П. Ільїна, О. М. Кокуна, М. С. Корольчука, А. А. Крилова, Г. В. Ложкіна, М. В. Макаренка, С. Д. Максименка, О. Р. Малхазова, А. Маслоу, С. А. Манічева, Г. С. Нікіфорова, В. І. Осьодло, С. І. Розума, Л. М. Собчик, О. В. Тімченка та інших.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виходячи з вихідної передумови, що морально-психологічне забезпечення являє собою відносно і принципово новий, комплексний вид забезпечення, який інтегрує всі основні види і способи організованого впливу на свідомість і психіку військовослужбовців при проведенні заходів, спрямованих на підтримку бойової і мобілізаційної готовності в процесі виконання бойових завдань мирного часу, а також у ході бойових дій, слід визнати, що зазначена комплексність є багатовекторною і

обумовлюється потребами часу. Іншим важливим фактором є необхідність правового забезпечення всіх важливих складових означеного «... організованого впливу на свідомість і психіку військовослужбовців...». Одним з актуальних аспектів розвитку зазначеного процесу є необхідність встановлення правових засад застосування процедури поглибленого психологічного вивчення осіб офіцерського складу, які висуваються до призначення на посади номенклатури призначення Міністра оборони України.

Не підлягає сумніву, що сучасна державна військова політика як комплекс узгоджених заходів, зокрема, у галузі морально-психологічного забезпечення, повинна бути спрямована на підвищення якості та ефективності функціонування Міністерства оборони України та Збройних Сил України в цілому та приділяти особливу увагу керівному складу, зміцненню відповідальності, незалежності та самостійності його діяльності. Зазначене об'єктивно передбачає зростання вимог, що висуваються до осіб відповідного посадового статусу, у тому числі до рівня професійної підготовки та особистісних якостей [1, С. 97-98; 2, С.228, 274-276; 3, С. 102].

Саме тому, поряд із оцінюванням (за результатами щорічного оцінювання) військовослужбовців Збройних Сил України, важливу роль набувають: як власне питання вивчення індивідуально-психологічних якостей кандидатів до призначення на вищу посаду, що зумовлюють їх подальшу успішну професійну (управлінську) діяльність, так і правове обґрунтування відповідних процесуальних (процедурних) дій посадових осіб підрозділів психологічної служби Міністерства оборони.

Як свідчать результати досліджень (за даними С. Ластермана, Muchinsky P.M., R. Solso, та ін.), внаслідок перерозподілу провідних професійних якостей керівників, при переході від посад первинного рівня управління до вищого, їх співвідношення розподіляється наступним чином: близько 18% від загально-професійних умінь, що є у керівника, складають професійні якості, в той же час основну частку (42% та 40% відповідно) займають інтелектуальні (когнітивні) та комунікативні (соціальні зв'язки) [4, С. 348, 612-613; 5, С. 44]. Посадовими особами Науково-методичного центру кадрової політики Міністерства оборони України було здійснене вибіркове дослідження застосування процедури

психологічного вивчення кандидатів, які призначались на посади номенклатури Міністра оборони України протягом 2004 – 2005 років. Відповідно до вказаної статистичної вибірки, переважна більшість (83,2%) осіб офіцерського складу, які за результатами психологічних досліджень були рекомендовані для призначення на вищі посади, у подальшому зробили успішну кар'єру військового керівника та регулярно просувалися по службі. В той же час, серед офіцерів, які “рекомендувалися умовно” лише 40% успішно просувалися по службі. А 92% осіб, які не були рекомендовані до призначення, не змогли зробити успішної кар'єри та на теперішній час у переважній більшості звільнилися з військової служби [6].

Проте, на жаль, до теперішнього часу назріла практична необхідність застосування процедури поглибленого психологічного вивчення військовослужбовців, які висуваються до призначення на посади номенклатури призначення Міністра оборони України не «підкріплена» відповідною нормативно-правовою базою, що дозволило б «легітимізувати» відповідні процедурні дії. Це тим більш дивно, якщо враховувати загальновідомі факти наявності в переважній більшості інших військових формувань України та правоохоронних органів відповідної відомчої нормативної бази, що з більшим або меншим ступенем деталізації регламентує процесуальні аспекти застосування відповідних психологічних процедур до інших категорій військовослужбовців або атестованих співробітників.

Так, ряд нормативно-правових документів регламентують психологічне вивчення кандидатів для проходження служби у Державній прикордонній службі України. Це, насамперед, “Положення про організацію психологічного забезпечення діяльності Державної прикордонної служби України”, затверджене наказом Адміністрації Державної прикордонної служби України № 829 від 06.10.2008 року [7]. Зазначене Положення: запроваджує необхідний термінологічний апарат, визначає завдання психологічного відбору кандидатів, завдання психологічного забезпечення роботи з кадрами у Державній прикордонній службі України, види діяльності суб'єктів психологічного забезпечення. Іншим важливим нормативно-правовим актом є “Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів для проходження

військової служби за контрактом у Державній прикордонній службі України», затверджена наказом Адміністрації Державної прикордонної служби України № 354 від 15.05.2009 року [8]. Вказана Інструкція визначає, зокрема: основні функції та завдання суб'єктів професійно-психологічного відбору.

Аналогічні за змістом положення та інструкції мають і ряд інших державних структур, що забезпечують обороноздатність, законність та правопорядок: Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, управління державної охорони тощо.

При цьому слід відмітити відносно складність впровадження та застосування відповідного механізму правового забезпечення психологічного вивчення кандидатів на відповідні посади, що пов'язані з значним обсягом компетенції. Досвід інших «силових» структур свідчить, що відповідні положення можуть як міститись у відомчих нормативно-правових актах, регулюючих психологічне обстеження всіх категорій військовослужбовців, співробітників-військовослужбовців або атестованих працівників відповідного відомства, так і бути акумульованими в окремій інструкції або положенні.

До речі, так би мовити, «загальнопсихологічна» інструкція існує і у правовому полі Міністерства оборони України. Мова йде про Інструкцію з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України, затверджену наказом Міністра оборони України від 15.05.2012 № 325 (зареєстровано: Міністерством юстиції України від 06.06.2012 № 911/21223) [9]. Проте, вказана інструкція не відображає специфіку психологічного обстеження зазначеної вище категорії осіб-висуванців.

Отже, з огляду на досвід правового регулювання визначеного вище кола правовідносин в інших військових формуваннях, питання психологічно-правового забезпечення кадрової політики в системі Збройних Сил України були актуальними завжди: як з практично-прикладної точки зору, так і науково-дослідницької [10, С.117; 11, С.64-66; 12, С.109]. На необхідності «... створення умов для формування необхідного кадрового потенціалу Збройних Сил, військовослужбовців-професіоналів нового покоління – професійно підготовлених, з високими морально-діловими якостями, здатних якісно вирішувати складні

військово-професійні завдання, спроможних очолювати військові підрозділи і частини в умовах, що динамічно змінюються...» [13] завжди наголошували нормативно-правові акти, керівні настанови та розпорядчі рішення Міністерства оборони України. Проте, саме у даний час спостерігається тенденція психологічно-методичного та нормативного «відокремлення» психологічного забезпечення військовослужбовців ЗСУ різних, так би мовити, «цілових» категорій. Зазначена тенденція «зміщення акцентів» розвивалася поступово, що не важко прослідити за динамікою прийняття відповідних відомчих нормативно-правових актів: від положень, що регулюють загальні повноваження військово-лікарських комісій та експертиз щодо невизначеного кола суб'єктів, які призиваються на військову службу, до «вузькоспеціальних» положень, методик та інструкцій, що мають на меті якісний відбір професійно-придатних осіб певної категорії, наприклад «кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів» [14, 15]. Отже, «базова» відомча нормативно-правова основа психологічного забезпечення, що визначає повноваження посадових осіб та фахівців (лікарів та психологів) та відповідний процесуальний механізм їх дій при здійсненні професійного відбору, доповнюється нормативними документами та методиками, що регулюють відбір суб'єктів певних категорій. І така «схема» правовідносин суб'єктно-об'єктного складу не випадкова, оскільки найбільш вдало відповідає потребам все більш жорсткого та вимогливого, але, водночас, і більш гнучкого відбору кандидатів.

Цілком зрозуміло, що нормативна урегульованість психологічного вивчення та супроводження осіб, які висуваються на заміщення керівних та інших посад з відповідним обсягом компетенції в системі Міністерства оборони України – це лише питання часу.

Наприкінці 2012 року ряду наукових підрозділів Міністерства оборони та Збройних Сил України було поставлене спільне завдання у формі науково-дослідної роботи щодо відпрацювання організаційно-правових основ застосування процедури поглибленого психологічного вивчення осіб офіцерського складу, які висуваються до призначення на посади номенклатури призначення Міністра оборони України. «Відштовхнувшись» від змодельованого визначення категорії «соціально-психологічне вивчення» (що являє

собою комплекс професійно-оціночних заходів, що здійснюється уповноваженими особами, які мають відповідну кваліфікацію і допуск для проведення відповідних заходів і спрямований на комплексну і динамічну оцінку психологічних та соціально обумовлених якостей особистості, що визначають: психологічну адаптованість та ступінь засвоєння соціальних норм і цінностей, необхідних для військово-професійної діяльності), представники робочої групи мусили вирішувати широке коло складних нормативно-процесуальних питань.

Звернення до вже існуючого досвіду прийняття відповідних нормативних документів та методик іншими міністерствами та відомствами, що уповноважені на виконання функцій держави, пов'язаних з забезпеченням суверенітету, територіальної цілісності, законності та правопорядку дало позитивну інформацію щодо механізму такого прийняття та введення у дію. Разом з тим, функціональна специфіка діяльності Збройних Сил виключала можливість будь-якої компіляції змістовної частини таких актів.

З огляду на чинну проблематику, найбільш доцільно звернути увагу на «Інструкцію про порядок поглибленого психологічного обстеження кандидатів на керівні посади органів внутрішніх справ України», що затверджена наказом МВС України № 842 від 28.07.2004 р., у розділі 1 якої, зокрема, зазначено: «1.1. Поглиблене психологічне обстеження кандидатів на керівні посади органів та підрозділів внутрішніх справ України (далі - кандидати) здійснюється з метою поліпшення якості відбору керівників шляхом глибокого вивчення і врахування їх індивідуально-психологічних властивостей...» [16]. Чинна Інструкція також деталізує етапи психологічного обстеження та містить відповідні технології поглибленого психологічного обстеження на кожному з відповідних етапів.

До речі, особливу практичну цінність (з огляду на дотримання загальногромадянських прав кандидатів чи висуванців, які підлягають психологічному дослідженню) складають п.п. 1.7-1.9 зазначеної Інструкції в частині забезпечення збереження інформації про кандидатів, що стала відома у зв'язку з їх обстеженням та основ відповідальності для посадових осіб, які можуть бути потенційно винними у несанкціонованому розповсюдженні такої інформації. Більш того,

у двох абзацах (п.п. 1.8-1.9) досить вдало визначений «двоступеневий» рівень такої відповідальності: щодо «...дотримання режиму обмеження доступу до конфіденційної інформації при здійсненні поглиблених психологічних обстежень кандидатів на керівні посади, збереження отриманих відомостей...» - для «працівників служби психологічного забезпечення та підрозділів по роботі з персоналом, які безпосередньо з нею працюють», а щодо «...забезпечення умов» такого дотримання – для «керівників органів та підрозділів внутрішніх справ» [16].

Отже, проведений аналіз нормативно-правових актів з питань психологічного забезпечення, зокрема, психологічного вивчення військовослужбовців, співробітників та атестованих працівників інших військових формувань і правоохоронних структур викликав об'єктивну необхідність зосередитись на таких складових:

а) відпрацюванні загальної структури, а точніше, процесуального механізму впровадження правових основ психологічного вивчення осіб певної категорії в системі Міністерства оборони України;

б) відпрацюванні проектів відомчих нормативно-правових актів та розпорядчих рішень, що «запускають» відповідний процесуальний механізм в системі Міністерства оборони та Збройних Сил України.

Зазначений обсяг роботи дозволив акумулювати певні висновки стосовно необхідності:

1. Запровадження та введення у правове поле специфічного термінологічного апарату (певні психологічно-правові терміни та змістовні категорії не існували взагалі, або у чинній редакції не були «приспосовані» до потреб правової конструкції, що запроваджується у зв'язку з необхідністю проведення певних психологічних процедур з визначеною категорією осіб).

2. Введення додаткового механізму відповідальності за збереження інформації (щоправда, запропонований у проекті механізм відповідальності за змістом є, скоріше, диспозитивним, відсилочним, оскільки не «виписані»: коло суб'єктів відповідальності, її міра, повноваження суб'єктів накладення видів (форм) відповідальності, власне зазначені види та безпосередньо процесуальний механізм притягнення до неї). Разом з тим, це, скоріше,

не вада, а намагання зберегти змістовну «цілісність» запропонованих на розгляд і затвердження проєктів відомчих нормативних актів та методик з психологічного вивчення.

3. Запровадження правових засад психологічного забезпечення у формі психологічного вивчення кандидатів дозволяє це зробити тільки шляхом відносно складного процесуального механізму впровадження відповідних забезпечуючих правових норм. Як вбачається, конструктивна модель запровадження правового забезпечення механізму психологічного вивчення кандидатів на посади номенклатури призначення МО України повинна мати такі складові:

а) наказ Міністра оборони України про затвердження Інструкції про порядок психологічного вивчення кандидатів, які висуваються до призначення на посади номенклатури призначення Міністра оборони України;

б) власне інструкцію про порядок психологічного вивчення кандидатів, які висуваються до призначення на посади номенклатури призначення Міністра оборони України;

в) методичні рекомендації щодо проведення психологічного вивчення кандидатів, які висуваються до призначення на посади номенклатури призначення Міністра оборони України;

г) відповідні зміни до ряду змістовно узгоджуваних відомчих нормативних актів з питань психологічного забезпечення військовослужбовців, зокрема «Положення

про Вищу атестаційну комісію Міністерства оборони України», затвердженого наказом Міністра оборони України від 18.08.2013 № 413.

4. Введення «забезпечуючого» механізму захисту конституційних та загальногромадянських прав військовослужбовців, що повинні проходити через відповідні процедури цілеспрямованого психологічного вивчення, спостереження, тестування, співбесіди тощо, насамперед, шляхом застосування принципу добровільності проходження, що підтверджується: як наданням письмової згоди кандидатом на проведення комплексу заходів, що охоплюються поняттям «психологічне вивчення», так і вже згаданих положень щодо заборони розголошення інформації, зібраної про кандидатів шляхом застосування зазначених заходів.

Висновок. Отже, правове забезпечення проведення психологічного вивчення кандидатів на посади, які належать до номенклатури призначення Міністра оборони України є актуальним як для визначення ступеня відповідності їх індивідуальних професійно важливих психологічних якостей, що сприяють його подальшій успішній військово-професійній діяльності, так і для прогнозування ефективності їх майбутньої управлінської діяльності. Застосування правового механізму психологічного вивчення кандидатів на вищу посаду дозволить більш повно оцінити їх професійні та особистісні якості та підвищить об'єктивність при обґрунтуванні та прийнятті кадрових рішень.

Література

1. Бодров В. А. Психология профессиональной пригодности: [учеб. пособ. для вузов]. – [2-е изд.] / В. А. Бодров. – М.: ПЕРСЭ, 2006. – 511 с.
2. Корольчук М. С. Психодиагностика: навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів] / М. С. Корольчук, В. І. Осьодло; за заг. ред. М. С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 400 с.
3. Тімченко О. В. Екстремальна психологія: [підручник] / О. В. Тімченко [та ін.]; під ред. О. В. Тімченко. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2007. – 502 с.
4. Психологическое обеспечение профессиональной деятельности: теория и практика / под ред. проф. Г. С. Никифорова. – СПб.: Речь, 2010. – 816 с.
5. Психологічне супроводження військовослужбовців в діяльності за екстремальних умов: [методичні рекомендації] / В. І. Воронова [та ін.]; під наук. ред. Г. В. Ложкіна. – К.: МОУ, 2003. – 145 с.
6. Татарінов Є. В. Психологічні особливості розвитку кар'єрних домагань офіцерів Збройних Сил України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психолог. наук: спец. 19.00.09 «Психологія діяльності в особливих умовах» / Є. В. Татарінов. – Київ, 2011. – 20 с.
7. Про затвердження Положення Про організацію психологічного забезпечення діяльності Державної прикордонної служби України, наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 829 від 06.10.2008 р. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/uid=1078.25149.0> - Заголовок з екрана.
8. Про затвердження Інструкції про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів для проходження військової служби за контрактом у Державній прикордонній службі України, наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 354 від 15.05.2009 р. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0771-06> - Заголовок з екрана.

9. Про затвердження Інструкції з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України, наказ Міністра оборони України від 15.05.2012 № 325; зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 06.06.2012 за № 911/21223 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0911-12> - Заголовок з екрана.

10. Макаренко М. В. Основи професійного відбору військових спеціалістів та методики вивчення індивідуальних психофізіологічних відмінностей між людьми / М. В. Макаренко. – К.: Інститут фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України, Науково-дослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України, 2006. – 395 с.

11. Корольчук М. С. Психофізіологія діяльності: [підручник] / М. С. Корольчук. – [3-тє вид.]. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2008. – 400 с.

12. Кокун О. М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: [монографія] / О. М. Кокун. – К.: Міленіум, 2004. – 265 с.

13. Про затвердження Концепції кадрової політики в Збройних силах України, наказ Міністра оборони України від 27.11.2007 р. № 659 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.mil.gov.ua/index.php?lang=ua&part=manpower_policy&sub - Заголовок з екрана.

14. Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, наказ Міністра оборони України від 14.08.2008 № 402; зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 17.11.2008 за № 1109/15800 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1109-08> - Заголовок з екрана.

15. Про затвердження Інструкції з організації та проведення професійного психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, наказ Міністра оборони України від 09.07.2009 № 355; зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 22.09.1998 за № 893/16909 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-09> - Заголовок з екрана.

16. Про затвердження Інструкції про порядок поглибленого психологічного обстеження кандидатів на керівні посади органів внутрішніх справ України, наказ МВС України від 28.07.2004 № 842; зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 27.10.2004 за № 1371/9970 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1371-04> - Заголовок з екрана.

Timofieiev Y., PhD of psychology, master of law sciences

Beikun A., PhD of the law sciences, professor assistant

MANAGEMENT AND LEGAL ISSUES AND DISPUTING ASPECTS OF THE PROCEDURAL MECHANISM IMPLEMENTATION OF PSYCHOLOGICAL EXAMINATION OF THE CERTAIN CATEGORIES OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE OFFICERS STAFF

The article deals with the psychological and legal support of the personnel policy of the Armed Forces of Ukraine. First of all, the legislation settlement of the psychological examination and support of personnel (both from the practical point of view and from scientific and research) that are promoted to occupy management and other positions, that require a certain amount of competences in the Ministry of Defense of Ukraine, is considered. The authors analyze the existing experience of the certain legislation documents adoption and techniques of other ministers and agencies, that are entitled to execute the state functions concerning sovereignty providence, territorial integrity, rule of law, reign of law. It gave the positive information concerning the mechanism of such adoption and implementation. The conclusion is the functional specifics of the Armed Forces activities include the possibility of any compilation of the content parts of such acts. The article states that there is a implementation necessity of the specific terminological system in the legislation field, because some psychological and legal terms and categories didn't exist, or were not adjusted to the needs of the legal construction in current version. The current version implementation is necessary for a conduction of some psychological procedures with certain personnel. The necessity of implementation of the additional responsibility mechanism and information storage, that will be accumulated, due to the necessity of conduction of certain procedural steps for certain subjects category is highlighted. The article focuses on the necessity of the implementation of the "support" mechanism of the constitutional and general civil servicemen' rights, that have to go through definite targeted psychological examination procedures. The topicality of the legal support of psychological examination of the candidates for the positions, that belong to the range of appointment of the Minister of Defense of Ukraine, is considered both in terms of determination of correspondence level with their individual and professionally important psychological features, that influence his future successful military and professional activities, and in terms of the prediction of the effectiveness of his future management activities. The authors make a conclusion that the legal basis implementation of the psychological support in a form of psychological candidate examination can be provided through a relatively complex procedural implementation mechanism of corresponding support legal norms.

Key words: psychological examination, psychological and legal support, personnel policy, the Armed Forces of Ukraine, terminology system, psychological study examination, psychological and legal terms.